

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik

w sprawie wywołanej wnioskiem prokuratora z Prokuratury Krajowej z 15 marca 2021 r. o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie podejrzanego sędziego Sądu Okręgowego w W. I.T., po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 15 czerwca 2021 r. wniosku obrońców sędziego SO I.T. o wyłączenie SSN Adama Rocha od orzekania w sprawie o sygn. I DI 18/21,

na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. zawiesza postępowanie w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego do czasu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenia w sprawie C-791/19.

UZASADNIENIE

I.

I.1. 15 marca 2021 r. prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej złożył do Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej Wydziału I wniosek o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie sędziego Sądu Okręgowego w W. I.T., podejrzanego o przestępstwo z art. 241 § 1 k.k., celem ogłoszenia mu postanowienia o przedstawieniu zarzutów i przesłuchania w charakterze podejrzanego.

I.2. W czasie posiedzenia w dniu 21 kwietnia 2021 r. obrońcy sędziego Sądu Okręgowego w W. I.T. (dalej: Obrońcy) na podstawie art. 41 § 1 Kodeksu

postępowania karnego (dalej: k.p.k.) wnieśli pisemny wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od rozpoznawania sprawy zawisłej w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, prowadzonej pod sygnaturą I DI 18/21.

Po złożeniu wniosku Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej, powołując się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 4 marca 2020 r., P 22/19 (Dz.U. 2020, poz. 413), wskazał, że art. 41 § 1 k.p.k. utracił moc w zakresie, w jakim dopuszczał rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. 2019, poz. 84). Wskazał też, że przekazanie wniosku Prezesowi Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w trybie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: u.SN) nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

I.3. Wskazany wyżej wniosek o wyłączenie sędziego, zgodnie z zarządzeniem zawartym w protokole posiedzenia z 21 kwietnia 2021 r., został przekazany 22 kwietnia 2021 r. Prezesowi Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych i tego samego dnia wpisany do repertorium NWW.

I.4. W uzasadnieniu wskazanego wniosku (pkt. I.2) o wyłączenie sędziego obrońcy podnieśli, że status wyznaczonego do tej sprawy sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha oraz wszystkich pozostałych osób powołanych do orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, jak również status samej Izby Dyscyplinarnej jako sądu w rozumieniu prawa europejskiego, budzą poważne wątpliwości. Fundamentalne zastrzeżenia w tym zakresie wynikają z kryteriów wskazanych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-85/18, C-624-18 i C-625/18. W szczególności, jak wskazano, wyrok ten przesądził, że badaniu z punktu widzenia prawa Unii Europejskiej może podlegać ustrój i skład Krajowej Rady Sądownictwa.

Obrońcy powołali się na utrwalone orzecznictwo TSUE, zgodnie z którym każdy sąd krajowy, orzekający w ramach swoich kompetencji jako organ państwa członkowskiego, jest zobowiązany odstąpić od stosowania wszelkich przepisów prawa krajowego sprzecznych z bezpośrednio skutecznym przepisem prawa Unii w ramach toczącego się przed tym sądem sporu. Powołany wyżej wyrok TSUE z 19 listopada 2019 r. daje zdaniem Obrońców możliwość kwestionowania statusu wszystkich sędziów powołanych i awansowanych przez Krajową Radę Sądownictwa w jej obecnym składzie.

Obrońcy wskazali, że w ww. wyroku z 19 listopada 2019 r. TSUE podkreślił, iż zagwarantowane w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz potwierdzone przez dyrektywę 2008/78 prawo do skutecznego środka prawnego sprzeciwia się temu, by spory dotyczące stosowania prawa Unii mogły należeć do wyłącznej właściwości organu niestanowiącego niezawisłego i bezstronnego sądu. Wskazali, że zdaniem TSUE do tej ostatniej sytuacji dochodzi wówczas, gdy obiektywne okoliczności, w jakich został utworzony dany organ oraz jego cechy, a także sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów. Powyższe elementy mogą bowiem prowadzić do braku przejawiania przez ten organ oznak niezawisłości lub bezstronności, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w tych jednostkach w społeczeństwie demokratycznym. Podnieśli, że TSUE wskazał w swoim orzeczeniu precyzyjne czynniki, których ocena ma doprowadzić do odpowiedzi czy Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego może być uznana za niezawisły i niezależny sąd w rozumieniu prawa unijnego.

Obrońcy napisali też, że na podstawie wskazanych przez TSUE kryteriów Sąd Najwyższy wydał 5 grudnia 2019 r. wyrok w sprawie o sygn. III PO 7/18. W świetle tego wyroku Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu w rozumieniu przepisów prawa Unii Europejskiej, a w konsekwencji przepisów prawa polskiego.

Zdaniem Obrońców uprawnionym i wynikającym wprost z powołanych wyżej orzeczeń TSUE i Sądu Najwyższego jest zatem stwierdzenie, że nowoutworzona od podstaw Izba Dyscyplinarna, w której mają orzekać wyłącznie osoby wyłonione przez organ krajowy, który z uwagi na ustrojowy model jego ukształtowania oraz sposób działania nie daje rękojmi niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, nie jest niezależnym i niezawisłym sądem w rozumieniu prawa Unii Europejskiej, a tym samym pozostawienie tej Izbie rozstrzygnięcia w sprawie skutkować będzie pozbawieniem strony prawa do bezstronnego sądu, co stałoby w sprzeczności z art. 47 Karty Praw Podstawowych.

Obrońcy powołali się również na uchwałę trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA I-4110-1/2020, w której wskazano, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”, przy czym powyższe „ma zastosowanie do orzeczeń wydanych z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.), bez względu na datę wydania tych orzeczeń”. Uchwała ta, jak zaznaczyli, z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej, w związku z czym odstępianie od niej wymaga ponownego rozstrzygnięcia kwestii, do której się ona odnosi, przez te izby Sądu Najwyższego, które uchwałę podjęły, albo przez pełny skład Sądu Najwyższego.

W konkluzji swego wyводу Obrońcy zajęli stanowisko, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu, a osoby wchodzące w jej skład nie są umocowane do orzekania, w tym także w zakresie rozstrzygnięcia wniosku w sprawie o sygn. I DI 18/21.

I.5. Postanowieniem Sądu Najwyższego orzekającego w Izbie Dyscyplinarnej z 22 kwietnia 2021 r. rozpoznany został wniosek Obrońców oraz

adw. B. T. złożony 22 kwietnia 2021 r. do protokołu posiedzenia o wyłączenie od rozpoznania sprawy o sygn. I DI 18/21 sędziego SN Adama Rocha z uwagi na zaistnienie przesłanki określonej w art. 41 k.p.k. Sąd na podstawie art. 42 § 1 i § 4 k.p.k. w związku z art. 41 § 1 k.p.k. nie uwzględnił wniosku.

I.6. Uchwałą z 22 kwietnia 2021 r. Sąd Najwyższy w składzie SSN Adam Roch rozpoznał wskazany w pkt I.1. wniosek prokuratora i odmówił wyrażenia zgody na zatrzymanie i doprowadzenie sędziego Sądu Okręgowego w W. I.T. w związku z zarzucanym mu przestępstwem z art. 241 § 1 k.k.

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2019, poz. 825 ze zm., dalej: u.SN) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania. Wskazany przepis ustanawia właściwość funkcjonalną Sądu Najwyższego w postępowaniu w przedmiocie wyłączenia sędziego, czyli postępowaniu mającym charakter pomocniczy (wpadkowy). Wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN podlega rozpoznaniu „na zasadach określonych w odrębnych przepisach”, co należy rozumieć, że zastosowanie znajdują przepisy proceduralne właściwie dla sprawy głównej, a zatem w sprawach karnych powinien być on rozpoznawany na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego, a w sprawach cywilnych na zasadach określonych w Kodeksie postępowania cywilnego.

Zauważyć należy, że w sprawie karnej podstawą wyłączenia sędziego mogą być okoliczności wymienione enumeratywnie w art. 40 k.p.k. albo – w myśl art. 41

§ 1 k.p.k. – „okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie”. Jednakże w niniejszej sprawie podstawę rozpoznania wniosku stanowi przywołany wyżej art. 26 § 2 u.SN.

Wykładni art. 26 § 2 u.SN należy dokonywać w sposób mający na względzie konieczność zapewnienia skutecznej ochrony prawa strony do rozpoznania konkretnej sprawy przez niezależny i bezstronny sąd, przy poszanowaniu stanowiska Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyrażonego w wyroku z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. i in. przeciwko Sądowi Najwyższemu. Wykładnia ta powinna umożliwiać kontrolę tego, czy w konkretnej sprawie nie dochodzi do naruszenia standardu niezależności i bezstronności sądu, gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zarówno art. 47 Karty Praw Podstawowych UE, jak i art. 45 Konstytucji RP gwarantują bowiem każdemu prawo do rzetelnego i bezstronnego rozpoznania sprawy przez niezależny sąd (tak też postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2020 r., I NWW 42/20). W kwestii tej wypowiedział się też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu 7. sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r. (I NOZP 3/19), której nadał moc zasady prawnej. Podkreślono w niej, że Sąd Najwyższy ma obowiązek uwzględnić wykładnię dokonaną przez TSUE, a w kwestii tego, czy uregulowanie ustawowe jest w kolizji z prawem Unii Europejskiej orzekać na podstawie art. 91 ust. 3 Konstytucji RP, z zastrzeżeniem wyłącznych kompetencji TSUE do orzekania w przedmiocie znaczenia regulacji wspólnotowych (postanowienie pełnego składu Trybunału Konstytucyjnego z 19 grudnia 2006 r., P 37/05).

II.2. Rozpoznając wniosek, Sąd Najwyższy uwzględnił podniesiony przez obrońców fakt, że przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej toczy się postępowanie w sprawie C 791/19, zainicjowane skargą złożoną 25 października 2019 r. przez Komisję Europejską przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej. Komisja Europejska wniosła o stwierdzenie, że Polska uchybiła zobowiązaniom wynikającym z art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej m.in. przez

niezapewnienie niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych wobec sędziów (art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 u.SN, w zw. z art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, Dz.U. 2018, poz. 389 ze zm.). W ramach tego postępowania Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej 8 kwietnia 2020 r. wydał postanowienie, w którym orzekł: „Rzeczpospolita Polska zostaje zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C 791/19, do: – zawieszenia stosowania przepisów art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2018, poz. 5), ze zmianami, stanowiących podstawę właściwości Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji, w sprawach dyscyplinarnych sędziów; – powstrzymania się od przekazania spraw zawisłych przed Izbą Dyscyplinarną Sądu Najwyższego do rozpoznania przez skład, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C 585/18, C 624/18 i C 625/18, EU:C:2019:982); oraz – powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału zarządzającego wnioskowane środki tymczasowe, o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia”.

Z uwagi na treść postanowienia TSUE z 8 kwietnia 2020 r. – w kontekście treści skargi Komisji Europejskiej – uzasadnione są wątpliwości co do zakresu zabezpieczenia. Wątpliwości te potęguje fakt, że 31 marca 2021 r. Komisja Europejska skierowała do TSUE kolejną skargę przeciwko Polsce z wnioskiem o zarządzenie środków tymczasowych tj. m.in. zawieszenie przepisów uprawniających Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego do orzekania w sprawie wniosków o uchylenie immunitetu sędziowskiego, jak również w sprawach dotyczących zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego i przechodzenia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku.

Mając powyższe na uwadze, podkreślić należy, że sprawa C-791/19 dotyczy zasadniczo ukształtowania postępowania dyscyplinarnego dotyczącego sędziów. Wysoce prawdopodobne jest jednak, że w ramach jej rozpoznania TSUE wypowie

się na temat Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, co będzie miało przełożenie także na sprawy dotyczące innych postępowań toczących się przed Izbą Dyscyplinarną SN. Orzeczenie wydane w sprawie C-791/19 R może mieć więc kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia wniosku o wyłączenie sędziego w sprawie I DI 18/21, gdyż obrońcy powołali się wyraźnie na wskazane postępowanie przed TSUE.

II.3. W świetle powyższego Sąd Najwyższy postanowił skorzystać z uregulowania art. 22 § 1 k.p.k. Przepis ten stanowi, że jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności, jeżeli nie można ująć oskarżonego albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody. Jak widać przepis nie zawiera wyraźnej podstawy do zawieszenia postępowania karnego w oczekiwaniu na prejudykat czy też w oczekiwaniu na inne rozstrzygnięcie sądu (w tym międzynarodowego), ale w orzecznictwie wskazano na taką możliwość. Zauważyć jednak należy, że istnieje rozbieżność co do wykładni przepisu.

W starszych orzeczeniach, w tym w postanowieniu Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2003 r. (SNO 30/03) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że „jakkolwiek wyliczenie przyczyn zawieszenia postępowania karnego w art. 22 § 1 k.p.k. nie jest wyczerpujące, to jednak krąg okoliczności, które można uznać za inne, tj. nie wymienione *expressis verbis* w tym przepisie, jest bardzo ograniczony. Do kategorii „innej przyczyny” zawieszenia postępowania na mocy art. 22 § 1 k.p.k. nie można zaliczyć kwestii prejudycjalności, z jednym wyjątkiem, mianowicie wypadku przedstawienia przez sąd pytania prawnego na podstawie art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym. W takiej sytuacji rozstrzygnięcie sprawy jest uzależnione od prejudykatu w postaci orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Zważywszy, że okres oczekiwania na rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego, jak wskazuje praktyka, liczy się najczęściej w miesiącach, tylko w takim wypadku można mówić o stanie ‘długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania’ w rozumieniu art. 22 § 1 k.p.k.”. Podobnie w postanowieniu z 19 października 2010 r. (WZ 45/10)

Sąd Najwyższy wskazał, że „powody zawieszenia postępowania podane w art. 22 § 1 k.p.k. mają charakter przeszkód natury faktycznej, nie dają natomiast podstaw do zawieszenia z uwagi na oczekiwanie na prejudykat czy orzeczenie w innej sprawie karnej”.

W nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że toczące się postępowanie przed TSUE może stanowić podstawę zawieszenia postępowania karnego. W postanowieniu składu 7. sędziów Sądu Najwyższego z 14 października 2015 r. (I KZP 10/15) Sąd Najwyższy wskazał na potrzebę zastosowania wykładni rozszerzającej art. 22 § 1 k.p.k. i podkreślił, że przeszkodą dla stwierdzenia dopuszczalności zawieszenia postępowania karnego z uwagi na postępowanie prejudycjalne toczące się przed TSUE nie może być brak wyraźnego uregulowania takiej podstawy w art. 22 § 1 k.p.k. Przyjęto, że przepis ten, choć normuje wyjątek od zasady prowadzenia postępowania karnego bez nieuzasadnionej zwłoki, to także służy realizacji innej zasady procesowej, mianowicie zasady trafnej reakcji karnej. Za jeden z elementów tej zasady należy uznać jednolitość stosowania prawa, u podstaw której leży jednolita wykładnia prawa. Za długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą prowadzenie postępowania może więc być uznany stan niepewności co do treści normatywnej prawa unijnego, jakie sąd ma zastosować w rozpatrywanej sprawie i potrzeba usunięcia tych wątpliwości, do czego wyłączną kompetencję posiada TSUE. Sąd Najwyższy opowiedział się w tym postanowieniu za uznaniem względnej mocy wiążącej *erga omnes* wyroków wykładniczych TSUE, w szczególności wobec sądów zobowiązanych do skierowania pytania prejudycjalnego na podstawie art. 267 tiret 3 TFUE. Takim sądem jest Sąd Najwyższy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego. W dalszej części uzasadnienia, Sąd Najwyższy wskazał, iż przyjęcie założenia o związaniu Sądu Najwyższego orzeczeniem prejudycjalnym wydanym w innej sprawie oznacza, że istnieje wyjątek od zasady samodzielności jurysdykcyjnej, wynikający z względnej mocy wiążącej *erga omnes* orzeczeń wykładniczych. Uznano jednak, że oczekiwanie Sądu Najwyższego na wydanie orzeczenia prejudycjalnego w innej sprawie, identyfikującej ten sam problem wykładniczy, nie będzie naruszało tej zasady. Pogląd ten przywołał i przyjął Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniach z 30 czerwca 2020 r., I NWW 42/20,

4 listopada 20210 r., NWW 72/20 oraz z 16 marca 2021 r., I NWW 10/21. Sąd Najwyższy w niemniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone we wskazanych judykatach.

W świetle przedstawionych rozważań art. 22 § 1 k.p.k. może – w określonych sytuacjach – stanowić podstawę do zawieszenia postępowania z uwagi na toczące się przed TSUE postępowanie wszczęte na skutek zadanego przez sąd krajowy pytania prejudycjalnego, a skoro tak, to tym bardziej przesłankę do zawieszenia postępowania na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. może stanowić postępowanie zainicjowane przez Komisję Europejską na podstawie art. 258 TFUE, w szczególności w sprawie odnoszącej się do kwestii niezależności sądu.

II.4. Z uwagi na powyższe, zarzuty podniesione przez Obrońców zostaną rozpoznane w całości w przyszłości. Zauważyć jednak należy, że wśród zarzutów, które podnieśli obrońcy jest zagadnienie ustrojowego modelu ukształtowania Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

O ile zarzuty dotyczące nominowania kandydatów na sędziów (przez KRS) napotykać zasadniczą barierę po powołaniu ich przez Prezydenta RP na urząd sędziego, w postaci uregulowań Konstytucji RP i wyrażonych w niej zasad, w tym fundamentalnej zasady nieusuwalności sędziów, to zarzuty dotyczące konkretnego modelu ukształtowania Izby Dyscyplinarnej SN w kontekście uregulowań Konstytucji RP oraz orzeczeń TSUE takiej bariery nie napotyka.

W polskim modelu wyłaniania obsady osobowej władzy sądowniczej funkcję ekspercką pełni konstytucyjny organ w postaci Krajowej Rady Sądownictwa. Jego zasadniczym celem – poza wskazaną funkcją w procesie nominacyjno-powołaniowym – jest stanie na straży niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów. W myśl uregulowań ustawowych i bogatego orzecznictwa, w efekcie postępowania nominacyjnego KRS powinna wskazać możliwie najlepszych spośród zgłoszonych kandydatów. Kandydaci ci winni spełniać nie tylko kryteria ustawowe oraz wskazane przez KRS kryteria, ale posiadać wiedzę, doświadczenie, walory etyczne i predyspozycje do pełnienia służby sędziowskiej i wykonywania władzy sądenia. Na takie standardy związane z wyłanianiem władzy sądowniczej zwraca się uwagę w orzecznictwie sądów międzynarodowych. Wskazuje się,

że istnieje wielu ustrojowych modeli wyłaniania sędziów, ale wszystkie one mają wspólny cel w postaci powołania na urzędy sędziowskie osób w najwyższym możliwym stopniu spełniających wskazane wyżej kryteria, a tym samym dających rękojmię niezawisłego i bezstronnego wykonywania władzy sądenia. Akcentuje się przy tym, że najważniejszą gwarancję niezawisłości sędziowskiej stanowi nieusuwalność sędziów (zamiast wielu zob. wyrok ETPCz z 1 grudnia 2020 r., sprawie Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii, skarga nr 36374/18).

W polskim modelu ustrojodawca zdecydował, że to Prezydent RP – jako głowa państwa, a nie organ władzy wykonawczej – aktem powołania kreuje stosunek służbowy wskazanej przez KRS osoby (spełniającej kryteria ustawowe oraz kryteria wskazane przez KRS, a mające skutkować wyłonieniem możliwie najlepszych kandydatów na dane stanowiska) z Rzeczpospolitą Polską. Tym samym Prezydent RP, jako organ posiadający najpełniejszą legitymację demokratyczną, legitymizuje demokratycznie władzę sądowniczą (art. 144 ust. 3 pkt 17 w zw. z art. 178 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 w zw. z art. 2 Konstytucji RP). Od momentu powołania, nominowana uprzednio przez KRS osoba jest sędzią i tym samym uzyskuje władzę sądenia, wydawania wyroków w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej; staje się częścią władzy sądowniczej – niezależnej od władz politycznych (ustawodawczej i wykonawczej). W przeciwieństwie do uchwały nominacyjnej KRS (wskazującej Prezydentowi RP kandydatów do powołania na urząd sędziowski), która podlega kontroli sądowej, powołanie przez Prezydenta RP nie może podlegać kontroli sądowej w żadnej procedurze, bo naruszałoby to realną i najważniejszą gwarancję niezawisłości sędziowskiej – nieusuwalność. Nie oznacza to, że sędzia nie może zostać złożony z urzędu, ale tylko w warunkach przewidzianych w Konstytucji RP (podobnie: uchwała składu 7. sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19).

II.5. Podsumowując, w świetle przywołanych wyżej motywów Sąd Najwyższy na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. zawiesił postępowanie w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha do czasu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenia w sprawie C 791/19.

